

Raport
z realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy
w rodzinie przez samorząd gminny i powiatowy na terenie
województwa wielkopolskiego w roku 2019.

Poznań, 27 maja 2020 r.

I. Dane demograficzne

Województwo Wielkopolskie leży w środkowozachodniej części Polski. Graniczy z województwami: zachodniopomorskim, pomorskim, kujawsko-pomorskim, łódzkim, opolskim, dolnośląskim i lubuskim.

Województwo wielkopolskie jest pod względem powierzchni drugie w Polsce i jego powierzchnia wynosi 29 826 km². Obszar Wielkopolski porównywalny jest z Belgią.

Wielkopolska jest regionem rolniczym. Tereny rolne pokrywają około 60 % obszaru województwa. Rolnictwo i związany z nim przemysł przetwórczy najlepiej rozwinięty jest w południowej i południowo wschodniej części regionu

Na dzień 30 czerwca 2019 r. województwo wielkopolskie zamieszkiwało 3 495 470 osób, co stanowiło 9,0 % ludności Polski. Liczba mieszkańców zwiększyła się w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku. Wielkopolska jest trzecim województwem pod względem liczby ludności w Polsce.

Województwo podzielone jest na 31 powiatów. W Wielkopolsce znajdują się 4 miasta prawach powiatu, 226 gmin, 113 miast oraz 5453 miejscowości wiejskie.

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez samorząd gminny i powiatowy na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218), zwanej dalej ustawą,
- 2) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245), zwanego dalej rozporządzeniem,
- 3) powiatowych i gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Zgodnie z przepisem art. 6 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: *do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.*

Przepis art. 6 ust. 3 pkt 1 ww. ustawy stanowi: *do zadań własnych powiatu należy w szczególności: opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.*

W 2019 roku gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie wykazało i realizowało 218 z 226 gmin co stanowi 96,46 %. Programu nie realizowało 8 gmin z terenu województwa wielkopolskiego. Analogiczne dane przedstawiono za rok 2018.

W 2019 r. powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie wykazało i realizowały 32 powiaty (w tym miasta na prawach powiatu) z 35 co stanowi 91,43 %.

Z informacji uzyskanych od powiatów i gmin wynika, że brak programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy spowodowany był w większości przypadków zakończeniem realizacji poprzednich programów i trwaniem prac nad opracowaniem lub uchwaleniem nowych.

II. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje działania interwencyjne, których celem jest zatrzymanie przemocy w rodzinie oraz pomoc w wychodzeniu z tego zjawiska. Działania podejmowane w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty” są indywidualnie dostosowywane do potrzeb danej rodziny. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Zespoły Interdyscyplinarne i grupy robocze

Zgodnie z art. 9b ust. 2 ww. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: *Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:*

- 1) *diagnozowanie przemocy w rodzinie,*

- 2) *podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,*
- 3) *inicjowanie interwencji w środowisku dotknięty przemocą w rodzinie,*
- 4) *rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,*
- 5) *inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.*

W 2019 r. we wszystkich gminach województwa wielkopolskiego działały Zespoły Interdyscyplinarne. Łącznie funkcjonowało 226 Zespołów Interdyscyplinarnych.

Przepis art. 9a ust. 7 ww. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że: *Posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące.*

Na przełomie całego roku odbyło się 1446 posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych. Dla porównania w roku 2018 było to 1 291, odnotowano więc wzrost na poziomie 155 posiedzeń (wzrost o 12%) rok do roku.

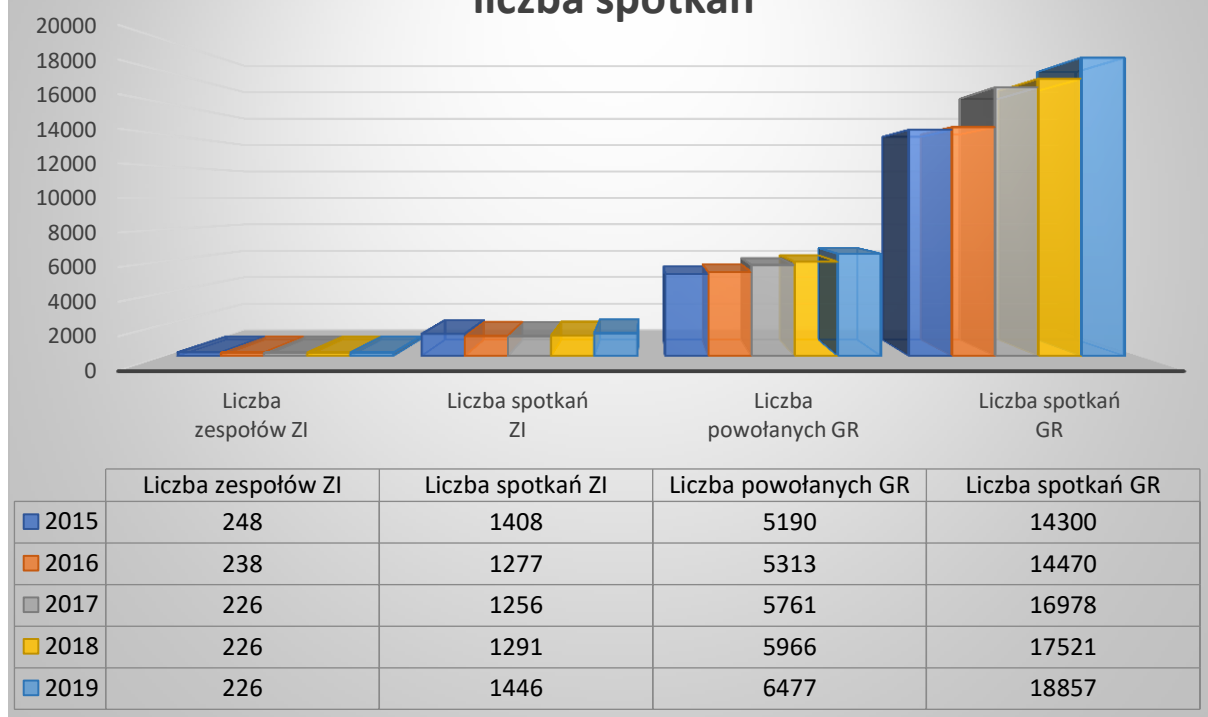
Zgodnie z przepisem art. 9a ust. 10 ww. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: *Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.*

Art. 9b ust. 3 ww. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że *do zadań grup roboczych należy w szczególności:*

- 1) *opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;*
- 2) *monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;*
- 3) *dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.*

Znaczny wzrost w porównaniu do lat ubiegłych można zauważyć w liczbie powołanych grup roboczych, która wynosiła odpowiednio w roku 2018 – 5966, natomiast w 2019 o 511 więcej (wzrost o 8,57%) oraz w liczbie spotkań grup roboczych, która w 2018 stanowiła 17521 posiedzeń natomiast w 2019 o 1336 więcej (wzrost o 7,63%).

Zespoły Interdyscyplinarne i grupy robocze - liczba spotkań

Opracowanie własne Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdań rocznych jednorazowych i resortowych złożonych przez jednostki samorządu terytorialnego do wojewody wielkopolskiego i Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na temat realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Osoby objęte pomocą Zespołów Interdyscyplinarnych oraz grup roboczych na terenie województwa wielkopolskiego.

W roku 2019 pomocą zespołów interdyscyplinarnych objęto ogółem 25 009 osób.

W porównaniu do roku 2018 jest to o 1328 osób więcej, z czego:

- 9205 stanowiły kobiety (w tym 574 niepełnosprawne, co stanowi 6,23%),
- 8654 stanowili mężczyźni (w tym 468 niepełnosprawnych, co stanowi 5,41%),
- 7150 dzieci, (w tym 204 niepełnosprawne, co stanowi 2,85%).

W roku 2019 pomocą grup roboczych objęto ogółem 23 364 osoby, z czego 8575 stanowiły kobiety, 8053 mężczyźni oraz 6736 dzieci. Liczba „nowych” rodzin objętych pomocą grup roboczych w województwie wielkopolskim w roku 2019 wynosiła 7822, w roku 2018 – 7989 rodzin. Ogólna liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w roku 2019 wynosiła 8922.

Wszczynanie procedury

W roku 2019 r, na terenie województwa wielkopolskiego wszczęto 6018 procedur „Niebieska Karta – A”. W roku 2018 liczba wszczętych procedur wynosiła 5811. Podobnie jak w latach ubiegłych podmiotem, który zdecydowanie najczęściej wszczynał procedurę była policja, kolejno pracownicy socjalni, przedstawiciele oświaty, ochrony zdrowia i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Realizując procedurę „Niebieskie Karty” sporządzono 4227 formularzy „Niebieska Karta – C” oraz 3337 formularzy „Niebieska Karta – D”.

Zakończenie procedury

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w roku 2019 wynosiła 8922. Są to zarówno rodziny, które miały wszczętą procedurę w latach ubiegłych, ale jest ona nadal kontynuowana, oraz rodziny, w których wszczęto procedurę w roku 2019.

W 2019 r. Zespoły Interdyscyplinarne podjęły decyzję o zakończeniu 5578 procedur „Niebieskie Karty”, co stanowi 62,52% wszystkich prowadzonych procedur. W 2018 r. Zespoły Interdyscyplinarne podjęły decyzję o zakończeniu 5 000 aktywnie prowadzonych procedur, co stanowiło 59,57 % wszystkich procedur realizowanych.

Zgodnie z § 18 rozporządzenia Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta", zakończenie procedury następuje w przypadku:

- 1. ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,*
- 2. rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.*

W 2019 roku 3628 procedur „Niebieskie Karty” zakończono z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Natomiast 1950 procedur „Niebieskie Karty” zakończono z uwagi na rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań.

Zawiadomienia do organów ścigania

W 2019 r. Zespoły Interdyscyplinarne przekazały do organów ścigania (policji, prokuratury) **715** zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie (w roku poprzednim było to 667 spraw).

Biorąc pod uwagę fakt, że w 2019 r. prowadzono prawie 8 922 procedur to złożenie zawiadomienia do organów ścigania dotyczyło małej liczby, bo jedynie 8 % prowadzonych spraw.

Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy

Zgodnie z art. 12a ust. 1 ww. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: *W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej.*

W 2019 r., w przypadkach bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie, odebrano **37 dzieci**, z czego:

- 21 chłopców,
- 16 dziewczynek.

W porównaniu do roku 2018, kiedy odebrano 68 dzieci, można zauważyć wyraźną tendencję spadkową.

W wyniku procedury prowadzonej w trybie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w 2019 r:

- 27 dzieci zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej,
- 9 dzieci trafiło do placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- 5 dzieci zostało umieszczonych u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny.

III. Infrastruktura wsparcia – podmioty udzielające pomocy ofiarom przemocy w rodzinie

Tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy, na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, należy do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat.

Standard podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie obejmuje:

1) w zakresie interwencyjnym:

- zapewnienie schronienia na okres do 3 miesięcy, bez skierowania i bez względu na dochód,
- ochronę ofiary przemocy w rodzinie przed osobą stosującą przemoc,
- udzielenie natychmiastowej pomocy psychologicznej, prawnej, medycznej i wsparcia,
- rozpoznanie sytuacji ofiary przemocy w rodzinie.

2) w zakresie terapeutyczno-wspomagającym:

- opracowanie indywidualnego planu pomocy,
- udzielanie poradnictwa psychologicznego, socjalnego, prawnego i medycznego,
- prowadzenie grup wsparcia lub grup terapeutycznych oraz terapii indywidualnej,
- przeprowadzenie diagnozy sytuacji dzieci i udzielenie wsparcia psychologicznego oraz specjalistycznej pomocy socjoterapeutycznej i terapeutycznej,
- udzielanie konsultacji wychowawczych.

3) w zakresie bytowym:

- zapewnienie całodobowego pobytu z dostępem do: kuchni, łazienki, pokoju dziennego z miejscem zabaw dla dzieci i miejsca do nauki, miejsca do prania i suszenia,
- zapewnienie wyżywienia, odzieży i obuwia i niezbędnych środków czystości.

W województwie wielkopolskim funkcjonują 3 specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy, tj.

1. Specjalistyczny Ośrodek dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile (powiat pilski)
2. Specjalistyczny Ośrodek dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Poznaniu (Miasto Poznań)

3. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla ofiar Przemocy w Rodzinie w Zdunach (powiat krotoszyński).

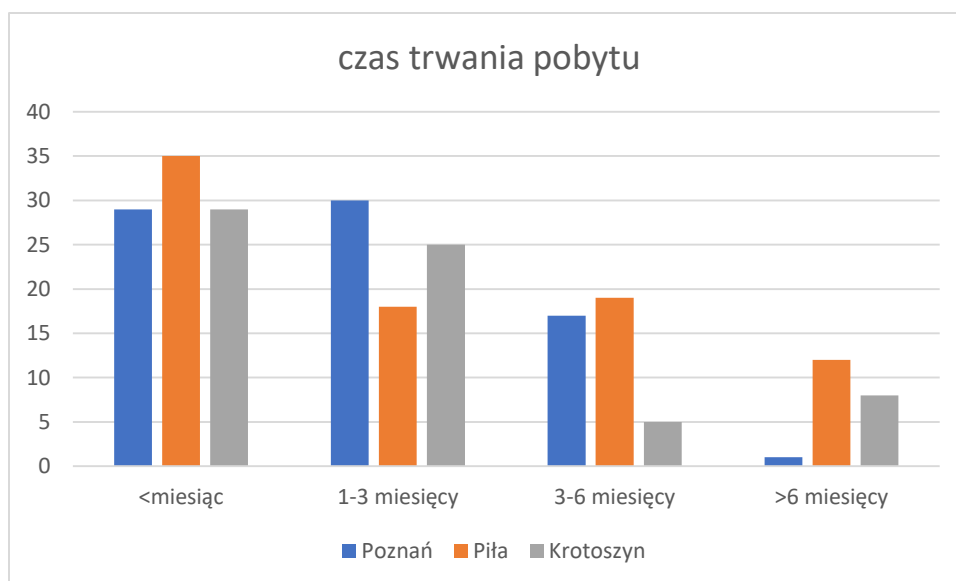

Opracowanie własne Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdania jednorazowego złożonego przez Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia do wojewody wielkopolskiego.

W 2019 r. w specjalistycznych ośrodkach wsparcia na terenie województwa wielkopolskiego 228 osób (118 rodzin) skorzystało z pobytu całodobowego.

Wśród osób korzystających z miejsc całodobowych w Specjalistycznych Ośrodkach Wsparcia było:

- 133 kobiety
- 45 mężczyzn
- 50 dzieci

Opracowanie własne Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdania jednorazowego złożonego przez Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia do wojewody wielkopolskiego.

Pobyt w Specjalistycznych Ośrodkach Wsparcia w 2019 r. trwał zazwyczaj mniej niż miesiąc (93 osoby). Z pobytu w okresie od 1-3 miesięcy skorzystały 73 osoby, w okresie od 3-6 miesięcy 41 osób. Najmniejszy odsetek osób skorzystało z pobytu dłuższego niż 6 miesięcy tj. 21 osób.

Ośrodki Interwencji Kryzysowej (OIK)

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 4 ww. Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: *Do zadań własnych powiatu należy w szczególności zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.*

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt. 2 ww. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, *osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:*

- 1) *poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;*
- 2) *interwencji kryzysowej i wsparcia,*
- 3) *ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;*

- 4) *zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;*
- 5) *badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;*
- 6) *zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.*

W województwie wielkopolskim funkcjonuje **27** ośrodków interwencji kryzysowej (w tym: 22 prowadzone przez samorządy, a 5 przez organizacje pozarządowe), z czego 18 placówek udziela pomocy całodobowo.

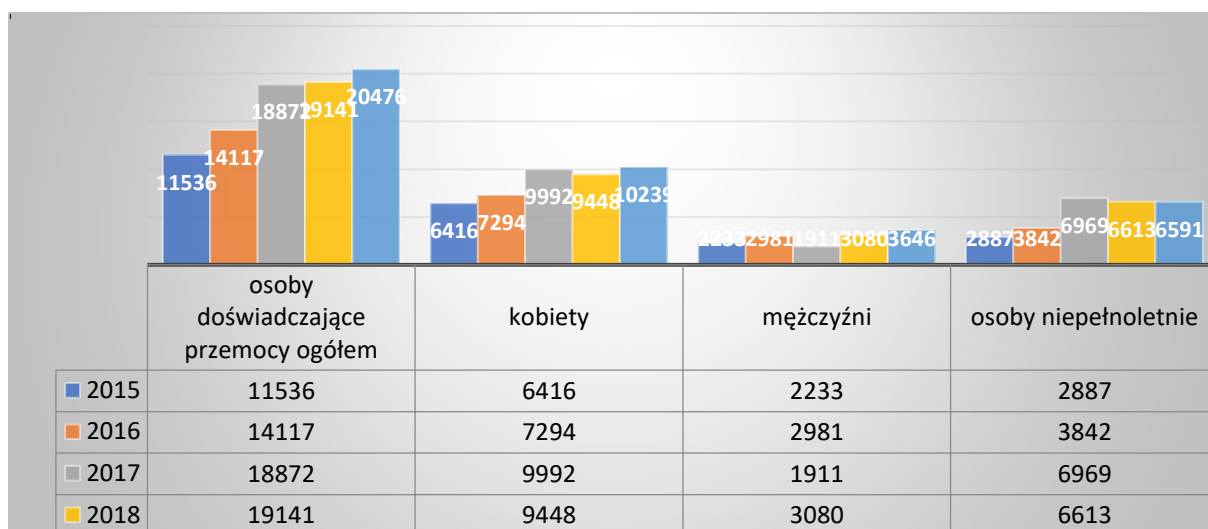
Ośrodki interwencji kryzysowej funkcjonują na terenie 21 powiatów: gnieźnieńskim, gostyńskim, grodziskim, jarocińskim, kaliskim, kępińskim (2), konińskim (2), kościańskim, krotoszyńskim, leszczyńskim, ostrowskim, ostrzeszowskim, pleszewskim, poznańskim (4), ślupskim, rawickim, szamotulskim, średzkim (2), wągrowieckim, wolsztyńskim, tureckim.

Punkty konsultacyjne

Na terenie województwa wielkopolskiego w roku 2019 funkcjonowało 16 punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Z oferowanego wsparcia skorzystało 1060 osób (w roku 2018 – 1135 osób), z czego 421 osób stanowiły kobiety, 265 osób mężczyźni oraz 374 dzieci.

Udzielenie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w roku 2019 wynosiła: 20 476, z czego 10 239 stanowiły kobiety (tj, 50%), 3646 mężczyźni (tj. 17,81%) oraz 6591 (32,19%) dzieci do ukończenia 18 roku życia. Dane pozyskane są w oparciu o procedury „Niebieskie Karty” wszczęte w roku 2019 oraz w latach ubiegłych, ale kontynuowane w roku 2019.

Opracowanie własne Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdań rocznych jednorazowych i resortowych złożonych przez jednostki samorządu terytorialnego do wojewody wielkopolskiego i Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na temat realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie i objętych z tego tytułu pomocą w formie poradnictwa wynosiła w 2019 roku 2650. Jedna osoba mogła skorzystać z wielu form poradnictwa tak więc z poradnictwa medycznego skorzystało: 115 osób, psychologicznego 1844, prawnego 620, socjalnego 2476, zawodowego i rodzinnego 1249 osób.

Wśród 6613 osób podejrzewanych o stosowanie przemocy:

- 5807 stanowili mężczyźni
- 806 stanowiły kobiety

Opracowanie własne Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdań rocznych jednorazowych i resortowych złożonych przez jednostki samorządu terytorialnego do wojewody wielkopolskiego i Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na temat realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

IV Realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ww. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

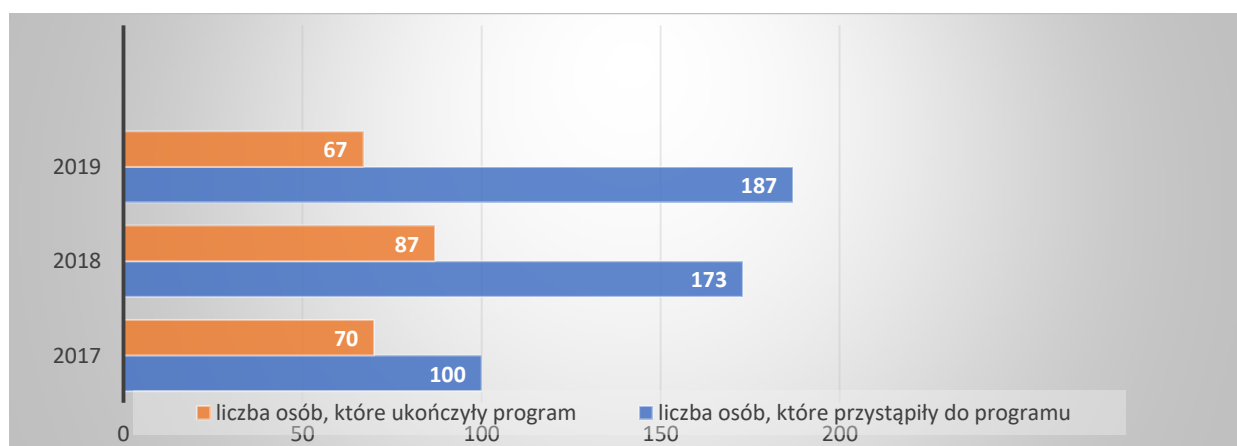
Zgodnie z § 4 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno – edukacyjne: Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzone są w celu:

- 1) powstrzymania osoby stosujących przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy;*
- 2) rozwijania umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie;*
- 3) kształtowania umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie;*
- 4) uznania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;*
- 5) zdobycia i poszerzenia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie;*
- 6) zdobycia umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy;*
- 7) uzyskania informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.*

Na realizację programów korekcyjno – edukacyjnych w roku 2019, w budżecie wojewody wielkopolskiego przekazano 214 695,48 zł.

W roku 2018 – 17 powiatów realizowało program korekcyjno – edukacyjny, w roku 2019 – 18 powiatów.

- w roku 2017 do programów korekcyjno – edukacyjnych przystąpiło 100 osób, ukończyło 70, co stanowi 70%.
- w roku 2018 do programów korekcyjno – edukacyjnych przystąpiły 173 osoby, ukończyło 87, co stanowi 50%.
- w roku 2019 do programów korekcyjno – edukacyjnych przystąpiło 187 osób, ukończyło 67, co stanowi 36%.

Opracowanie własne Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdań rocznych jednorazowych i resortowych złożonych przez jednostki samorządu terytorialnego do wojewody wielkopolskiego i Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na temat realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

V Zadania wojewody w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań wojewody należy sprawowanie nadzoru nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowanych przez samorząd gminny, powiatowy i województwa i kontrola realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wykonywanych przez podmioty niepubliczne na podstawie umów z organami administracji rządowej i samorządowej.

W roku 2019 pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu przeprowadzili 11 kontroli z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym 3 kontrole problemowe oraz 8 kontroli doraźnych. W wyniku powyższych działań wydano jednostkom kontrolowanym łącznie 67 zaleceń oraz 3 rekomendacje o charakterze uwag lub wniosków. W wyniku przeprowadzonych kontroli wszystkie jednostki oceniono pozytywnie. Wydane zalecenia pokontrolne dotyczyły najczęściej:

1. kwalifikacji osób zatrudnianych do prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych,
2. sposobu obliczania frekwencji dla uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego,
3. sposobu dokumentowania działań prowadzonych w ramach programów korekcyjno-edukacyjnych (np. umieszczenie wszystkich danych w sprawozdaniu przez prowadzących program),
4. dokumentowania monitoringu programów korekcyjno-edukacyjnych,
5. składania oświadczeń o zachowaniu poufności danych i informacji przez poszczególnych członków ZI lub GR przed przystąpieniem do wykonywania czynności, ze wskazaniem organu, o którym mowa w art. 9a ust. 2 ustawy,
6. podjęcia działań mających na celu przypomnienie wszystkim podmiotom uprawnionym do wypełniania formularzy „Niebieskiej Karty - A” o konieczności wypełniania właściwych rubryk ze szczególną starannością,
7. przekazywania wypełnionego formularza „Niebieska Karta - A” do przewodniczącego ZI, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury,
8. przekazywanie formularza „Niebieska Karta - A” członkom zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego otrzymania,
9. podjęcia działań mających na celu przypomnienie wszystkim podmiotom uprawnionym do wypełniania formularzy „Niebieskiej Karty - A” o konieczności przekazywania osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, formularza „Niebieskiej Karty - B”,
10. wzywania osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc na spotkanie grup roboczych,
11. zapraszania osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie ze wskazaniem takich dat oraz godzin spotkań, aby rozmowy odbywały się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności

- ww. osób oraz zapewniających im bezpieczeństwo oraz wykluczających możliwość spotkania ww. osób z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy w rodzinie,
12. podjęcia działań skutkujących dokumentowaniem wszystkich podejmowanych przez członków zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych czynności,
 13. podpisywania się na listach obecności z posiedzeń grup roboczych jedynie przez członków grup roboczych,
 14. dokonywania analizy sytuacji rodziny i wypełnianie formularza „Niebieska Karta - C”, przez członków zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w obecności zaproszonej osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
 15. wypełniania formularza „Niebieska Karta - D” przez członków zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.
 16. zakańczania procedur „Niebieskie Karty” jedynie z przyczyn wskazanych w § 18 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia,
 17. każdorazowego niezwłocznego zawiadomiania odpowiednich organów, w sytuacji powzięcia podejrzenia o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie.

Ponadto, samorządy gminne i powiatowe z terenu Województwa Wielkopolskiego, realizowały w roku 2019 szereg godnych uwagi działań, z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jako przykład tzw. „dobrych praktyk” z powyższego zakresu, można wskazać inicjatywy podejmowane przez Sekcję Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie we współpracy, między innymi z Policją, Oświatą, Sądem Rejonowym, Prokuraturą, Strażą Miejską oraz organizacjami pozarządowymi. Były to działania profilaktyczne, edukacyjne i terapeutyczne, wpisane w autorskie programy, które w związku z zapotrzebowaniem w tym zakresie są realizowane w dalszym ciągu.

Wśród zrealizowanych projektów można wskazać program „Przeciwdziałanie przemocy-program profilaktyczno-edukacyjny dla uczniów klas V konińskich szkół podstawowych”, którego celem było przekazanie dzieciom wiedzy na temat zagrożeń oraz rozwijanie umiejętności ochrony w sytuacjach zagrożenia przemocą. Zajęcia odbyły się w 11 szkołach podstawowych z udziałem 880 uczniów. Kolejnym działaniem był „Program profilaktyczno-edukacyjny dla rodzin i osób w kryzysie, w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych

metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie”, w ramach którego odbyły się zajęcia dla rodziców i dzieci, konsultacje dla rodziców. Gmina oferuje również możliwość skorzystania z tzw. „psychologa rodzinnego”, który udzielał wsparcia i pomocy osobom i rodzinom będącym w sytuacji kryzysowej (w tym forma wyjazdowa do klienta).

Podsumowanie

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest jednym z ważniejszych wyzwań polityki społecznej, która realizowana jest zarówno na poziomie województwa, powiatu i gminy. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym. Dotyka wielu aspektów życia i niesie ze sobą wieloletnie konsekwencje. Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie województwa wielkopolskiego są realizowane. Prawie wszystkie gminy i powiaty opracowały i realizują programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W każdej gminie na terenie województwa powołano Zespół Interdyscyplinarny. W zdecydowanej większości gmin zespół interdyscyplinarny tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Prace w ramach grup roboczych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez zespół interdyscyplinarny lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny. Zdecydowanie najwięcej procedur „Niebieskie Karty” wszczęte jest przez pracowników policji, kolejno przez pracowników ośrodków pomocy społecznej. Przedstawiciele innych instytucji uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” np. oświaty, ochrony zdrowia zdecydowanie zbyt rzadko wypełniają formularz „Niebieska Karta – A”. Osobom podejrzanym o to, że są dotknięte przemocą w rodzinie zapewniona jest pomoc interdyscyplinarna pracowników policji, ośrodka pomocy społecznej, służby zdrowia, oświaty i innych. Na terenie województwa funkcjonuje wiele specjalistycznych instytucji udzielających pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie m.in. specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, ośrodki interwencji kryzysowej. Osoby wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie mogą wziąć udział w programach korekcyjno – edukacyjnych, których celem jest nie tylko powstrzymanie od stosowania przemocy, ale i trwałe zmiany w postawie i zachowaniu osoby. W roku 2020 zauważyć można zwiększone zainteresowanie gmin

programami psychologiczno – terapeutycznymi, których celem jest wzmocnienie i utrwalenie pozytywnych postaw osób, które ukończyły programy korekcyjno – edukacyjne.

Zatwierdził

z up. Wojewody Wielkopolskiego

(-) Aneta Niestrawska

I Wicewojewoda Wielkopolski

Opracowanie:

Ilona Kasprzak, Marta Dużyńska

Wydział Polityki Społecznej